

รายงาน

เทศบาลเมืองมหาบตาพุด เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลกรหาดใหญ่

เสนอ

อาจารย์ คิริลักษณ์ คัมภิรานนท์

จัดทำโดย

นายภานุวัฒน์ สีเดชะ รหัสนักศึกษา ๓๖๗๐๗๐๘๓
สาขาวิชัญปราชศาสตร์(ภาคกศ.บปเทียบโอน) ห้อง ๒
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการจัดการเมืองสมัยใหม่ ๑๒๑๗๗๓๒

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการจัดการเมืองสมัยใหม่ ๑๒๓๗๓๒ โดยศึกษาเทคโนโลยี
เมื่อมาต้าพุด เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เปลี่ยนโลก ให้เราในรายงานฉบับนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
บทความวิจัยที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เปลี่ยนโลก ให้เราในรายงานฉบับนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
เรียงในฉบับนี้

หวังไว้ว่าเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ไม่น่าก็สนใจหากมีข้อผิดพลาด
ประการใดผู้จัดทำขออภัยและน้อมรับคำติชมมา ณ ที่นี่ด้วย

ผู้จัดทำ

นายภาณุวัฒน์ สีเดชะ รหัสนักศึกษา ๓๖๗๐๗๐๔๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
-คำนำ	๑
-สารบัญ	๒
-การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี	๓
-นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของ เทศบาลกรหาดใหญ่	๑๑
-การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองมหาดไทย	๑๔

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลcornนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามลักษณะประชากรศาสตร์ผู้สูงอายุของเทศบาลcornนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลcornนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลcornนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลcornนทบุรี จำนวน 2 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการหาค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลcornนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการส่งเสริมสุขภาพ 2) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลcornนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลcornนทบุรี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลcornนทบุรีส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาแล้วจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ:

การพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ เทศบาลcornนทบุรี

บทนำ

จากการรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พบร่วมกับ ประเทศไทยได้ก้าวสู่สังคมสูงอายุแล้วมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 คิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ.2564 จากการคาดการณ์ในปี พ.ศ.2576 พบร่วมกับ ประเทศไทยจะก้าวสู่สังคมสูงอายุในระดับสุดยอด คือ การที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด หรือประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561)

การที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในสัดส่วนของประชากรอาจทำให้ผู้สูงอายุประสบภาวะ

ยากลำบากสูงกว่าวัยอื่น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การที่ไม่มีบุตรหลานคอยดูแล เนื่องจากความเสื่อมสภาพของร่างกายตามวัยและโรคภัยที่มากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดภาวะการพิ่งพาที่สูงขึ้นและมีความต้องการดูแลระยะยาวจากสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรับดำเนินการเพื่อเป็นการรองรับสังคมสูงอายุของไทยที่จะต้องเผชิญกับปัญหาความยากจน การถูกทอดทิ้ง การเป็นผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการดูแลและก่อให้เกิดปัญหาการด้านงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ การที่ไม่มีระบบดูแลการให้ความช่วยเหลือ การคุ้มครองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการด้านงบประมาณด้านบุคลากร และการกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะส่งผลให้รัฐบาลไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมกันขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจในระดับท้องถิ่นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้มีคุณภาพและสามารถพึ่งตนเองได้ โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงการบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ดังนั้น การยกระดับคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ภาครัฐต้องมีการวางแผนในการวางแผนระยะยาว โครงสร้าง การจัดสรรรายได้ การจัดสวัสดิการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การดูแลการส่งเสริมให้กับผู้สูงอายุในการจัดบริการสาธารณสุข การรักษาพยาบาล ให้บริการทางด้านสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ให้เป็นไปตามอัตราหน้าที่และกฎหมายอย่างไรก็ตาม การให้ความสำคัญกับเรื่องการป้องกันโรคในระดับบุคคล โดยการศึกษาในระดับบุคคล

ก่อนที่จะเกิดโรค จะสามารถเพิ่ม โอกาสให้กับผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีได้ตามแนวคิดขององค์กรอนามัยโลก ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้าง โอกาสให้แก่ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบสาธารณสุข การมีส่วนร่วม การได้รับความปลดภัยเพื่อให้คุณภาพชีวิตดียิ่งขึ้น โดยมีปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ สุขภาพที่ดี ความมั่นคงในชีวิตและการมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการคุ้มครองผู้สูงอายุในระยะยาวในหลาย ๆ ด้าน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561)

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ และจากการค้นคว้าพบว่า เทศบาลนครนนทบุรี มีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยโดยมีประชากรอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมากมาก มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจข้อมูลประชากรผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า จำนวนประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 18.6 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในร้อยละ 14 ในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรีที่มีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรช่วงวัยอื่น (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558) จากการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ จึงทำให้เทศบาลนครนนทบุรี มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การจัดบริการสาธารณสุขครอบคลุมและการให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การส่งเสริมการป้องกัน ฟื้นฟู และพัฒนาระบบสุขภาพแบบครบวงจร โดยมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดองค์ประกอบคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนา การเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุ ในพื้นที่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และสังคม ได้อย่างมีคุณค่า ตลอดจนผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะนำข้อมูลไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและนำมาปรับใช้กับ ประชากรผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นต่อไปให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
- เพื่อศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์
- เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดองค์ประกอบ WHO (1993) Power and Bollinger (2002) ประกอบกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่นำแนวคิดมาบูรณาการร่วมกัน ซึ่งพบว่าการที่ผู้สูงอายุจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีน่าจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตามแนวคิดของ Pender (1996) ด้านการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Lisk (1985) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ตามแนวคิดของ Lawton (1975) และ ด้านการสนับสนุนทางสังคม ตามแนวคิดของ Wortman (1984) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบวิจัยแสดงผังแนวคิด ดังนี้

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. กลุ่มประชากร คือ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 36,435 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561) ซึ่งผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยก าหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้แทนเทศบาลนครนนทบุรี ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารเทศบาลนครนนทบุรีจำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม และผู้อำนวยการส่วนการสาธารณสุข ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะเป็นการสนับสนุนให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสมมูลน์ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลจริง ได้มีการ

ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความหมายของภาษาที่ใช้ และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์จากการใช้คะแนนผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลfa (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากัน 0.86

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อัชีพ และรายได้ ตอนที่ 2 ระดับการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม มีลักษณะเป็นคำตามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคริท (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งแบ่งระดับการประเมิน 5 ระดับ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80

หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ตอนที่ 3 ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีลักษณะเป็นคำตามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคริท (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80

หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลแบบคุณภาพโดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมี

โครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี โดยตรง ซึ่งมีประเด็นคำถามประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการมี

ส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการสนับสนุนทางสังคม ที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลกรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์ ออกเทปข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้น นำมาเรียบเรียงและวิเคราะห์แบบพรรณนา สรุปประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลกรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี ที่เหมาะสมและตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์

อภิรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลกรรณบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลกรรณบุรี ได้ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการจัดบริการสาธารณสุขด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม การให้ความช่วยเหลือ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ และการจัดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นงเยาว์ อรุณศิริวงศ์ (2550) ที่อธิบายความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า คือ การเกิดความปราณາสูงสุดของคน การมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการพัฒนาตนเอง ได้ไปสู่เป้าหมาย เช่น ด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการมีรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นต้น ผลการวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของเทศบาลกรรณบุรี มีสภาพความเป็นอยู่ที่พักอาศัยที่มีความปลอดภัย มีการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็ว สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น และสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวต่าง ๆ ได้ การที่ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้ผู้สูงอายุได้พบปะกับบุคคลอื่นเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างผู้สูงอายุ และคนทุกวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO (1978) ที่กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิต คือ ความรู้สึกของความเป็นอยู่ที่น่าพอใจ และมีความสุขต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิตที่มีส่วนสำคัญต่อนักลงทุน ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ สุขภาพ อนามัย การศึกษา สภาพแวดล้อม ทรัพยากร รายได้ อาหาร และที่อยู่อาศัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อารชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การที่ผู้สูงอายุทุกคน ได้เข้าร่วมกิจกรรมและได้รับสวัสดิการแห่งรัฐ ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งครอบครัวบุตรหลานยังให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในการดูแล การเอาใจใส่ ประกอบกับการศึกษาอาจจะมาจากเรียนรู้ที่มาจากการประสบการณ์ การฝึกฝน และการพัฒนาการของผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 80 ปี มักจะสามารถนำไปไหนมาไหนได้ และยังดำรงชีวิตที่ไม่พึ่งพาผู้อื่น มีพลังกำลังในการทำงานและเหล่งอาชีพที่มีความคล้ายคลึงกันจึงทำให้ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุไม่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผลการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเชิงบางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า 1) ด้านการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทคโนโลยีในระดับสูง การที่เทคโนโลยีจัดสวัสดิการ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมการฝึกอบรมการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในการสร้างรายได้ การที่ผู้สูงอายุได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือคนในชุมชนจะเป็นการสร้างคุณค่าแก่ผู้สูงอายุและซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wortman (1984) ที่ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่ต้องเผชิญกับความเครียด สามารถเผชิญและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ได้ดียิ่งขึ้นที่มากจากแรงกระตุ้นต่อผู้รับให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากขึ้น 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทคโนโลยีในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงมีการขยายตัวของเมืองเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เทคโนโลยีมีความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้มีความปลอดภัยและมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งปลูกสร้าง อาคารต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางลาด บันได ห้องน้ำ ให้มีความเหมาะสมและเป็นการอำนวยความสะดวก สะดวกแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2557) ที่กล่าวไว้ว่า องค์กรอนามัยโลกกำหนดให้มีองค์ที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ จะต้องมีการพัฒนามาเมืองที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อเป็นการเตรียมรองรับสังคมสูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องมีการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่อื่อต่อสุขภาพที่ดี 3) ด้านการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทคโนโลยีในระดับปานกลาง เนื่องจากเทคโนโลยีได้ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุได้พบปะพูดคุยและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและแสดงความต้องการต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การที่ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นแรงกระตุ้นต่อผู้สูงอายุในการดำรงชีวิต ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Kasperson and Breitbank (1974) ที่กล่าว

ไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนเป็นผู้สร้างสรรค์ในกิจกรรม กระบวนการพัฒนา การตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรม และการร่วมรับประโภช์จากกิจกรรมนั้น ๆ ที่บังเกิดผล คือ ผลของ กิจกรรมที่จะต้องย้อนกลับสู่พากษาเอง และ 4) ด้านการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ต่อกุณภาพ ชีวิตของเทศบาลครนนทบุรีในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลมีจัดการอบรมให้ความรู้ในการ ส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุแบบองค์รวม โดยมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ การออกกำลังกาย การ ตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักและสามารถจัดการสุขภาพของตนเองได้และนำไปสู่ คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปสามารถเข้าร่วม กิจกรรมนันทนาการแบบองค์รวมของทางเทศบาล ได้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นผู้สูงวัยใน อนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ Pender (1996) ที่กล่าวไว้ว่า แนวทางการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพจะต้อง มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพในการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ การรู้จักสังเกตความผิดปกติของ ร่างกาย การแสวงหาความช่วยเหลือหรือคำแนะนำจากแพทย์และพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมการ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตามความเหมาะสม และการจัดการกับความเครียด โดยการหากิจกรรมที่ ช่วยในการผ่อนคลาย การปรับตัวและการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีการ พักผ่อนที่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แม้จะพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวมจะอยู่ระดับ มากแล้วก็ตาม แต่ผลการศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการสนับสนุน ทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม และด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อกุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ นำผลการศึกษาไปขับเคลื่อนขยายผลในการพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่องในการกำหนด นโยบาย การจัดกิจกรรม แผนงานต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินกิจกรรมใหม่ ความสอดคล้องต่อกำลังที่ต้องการของผู้สูงอายุ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ เช่น การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่เพียงลำพัง การส่งเสริมทางด้านการศึกษา การส่งเสริมอาชีพ หลังวัยเกษียณที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมสูงวัย

2. กรรมวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้สูงอายุ ที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อได้ทราบถึงความต้องการและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561). สังคมสูงอายุ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). จำนวนประชากรผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี.
ค้นเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2561, จาก <http://www.dla.go.th/>
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2557). คู่มือการดำเนินงานเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ กันยายน 2557.
- กรุงเทพฯ: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสังเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นายเยาว์ อรุณศิริวงศ์. (2550). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวิรยาสาส์น จำกัด
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมส่งเคราะห์ศาสตร์. (2558). โครงการการพัฒนาระบบส่งเสริม
สุขภาพผู้สูงอายุแบบองค์รวมในเขตเทศบาลนครนนทบุรี การวิจัยโครงการระยะที่ 1
“การสำรวจสุขภาวะองค์รวมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครนนทบุรี”. กรุงเทพฯ:
จัดสันนิวาสการพิมพ์.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2561). การรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2560.
- กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี
พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ.
- Kasperson, R.E. and Breitbank. (1974). *Participation, Decentralization and Advocacy Planning. Resource*. Washington D.C.: Association of American Geographers.
- Lawton, M.P. (1975). *Planning and managing housing for older people*. New York:
Joh Wiley & sons.
- Lisk, F. (1985) . *Popular Participation in Planning For Basic Needs*. Great Britain:
Black More Press.
- Pender, N. J. (1 9 9 6) . *Health promotion in nursing practice*. 3rd. ed. Stamford,
Conn: Appleton and Lange.

- Power, M. J., & Bullinger, M. (2002). **The universality of quality of life: An empirical approach using the WHOQOL.** Netherlands: Springer Netherlands.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** 3 rd ed. New York. Harper and Row Publications.
- UNESCO. (1978) . **Indicators of Environmental Quality and Quality of Life.** Paris: UNESCO.
- World Health Organization (WHO). (1 9 9 3) . *Global Strategy for Health for All by the Year 2000. Geneva (Health for All)* Series No. 6.
- Wortman, C.B. (1984). *Social support in the cancer patient. Conceptual and methodological issue.* America Journal of the cancer society53 May 1984: 25 –34.

นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของ เทศบาลนครหาดใหญ่

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษาปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างคือเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ในเทศบาลนครหาดใหญ่ ๘ เครือข่าย รวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม สังเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ด้านชุมชนการเรียนรู้ สถานศึกษาทุกแห่ง และชุมชนทุกกลุ่ม ควรร่วมมือเป็นแกนนำในการคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนจัดการเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ ให้ไวในการดูแลสังคม สร้างทัศนคติในการรักการอ่าน ตั้งแต่เด็กอย่างต่อเนื่องสร้างทัศนคติในการเรียนรู้ ให้เรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้แหล่งเรียนรู้ควรให้คุณทุนกับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ เพื่อสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพ

ด้านกลไกความร่วมมือ เทศบาลนครหาดใหญ่ ควรสร้างเครือข่ายใกล้เคียง ให้มีส่วนร่วมผลักดัน และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน นำรูปแบบการเรียนรู้จากที่อื่นซึ่งประสบความสำเร็จแล้ว มาพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพของเมืองหาดใหญ่ ควรเพิ่มทักษะชีวิตที่จำเป็นของความเป็นสมาชิกครอบครัวและสังคม การสร้างสรรค์เมืองหาดใหญ่ที่มีความทันสมัยและน่าสนใจ โครงการร่วมกับชุมชนหาดใหญ่เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ ในการขับเคลื่อนไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้

ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทันสมัย พัฒนาเทคนิคการเรียนรู้แบบดิจิทัล มีนวัตกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอ ที่สามารถสืบก้าวความรู้ สำหรับนักศึกษาและประชาชนทั่วไป ให้มีกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยอาศัยเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พัฒนาทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างแพลตฟอร์มสำหรับประกอบอาชีพ ควรมีแหล่งเรียนรู้ตามชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสื่อต่าง ๆ สามารถช่วยให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย และเติมรูปแบบ ครุภาระที่ทักษะการสอนโดยใช้นวัตกรรมในยุคดิจิทัล เปิดการเรียนรู้ให้หมายรวมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

ด้านหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรมีหลักสูตรที่หลากหลายแบบออนไลน์ของทุกวิชาชีพ ที่ได้การรับรองจากสถาบัน ส่งเสริมความสนใจของเด็กหาดใหญ่ให้ถูก ด้วยหลักสูตรตามความต้องการรายบุคคล เพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ให้สามารถสื่อสารได้ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิด ทักษะการปฏิบัติตนในสังคม ทักษะการทำงานที่บ้าน หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพแก่ประชาชนชาวนครหาดใหญ่ ในกลุ่มของผู้ประกอบการ ทักษะภาษาจีน อังกฤษ ฯลฯ ทักษะการบริการทุกบริการแบบมืออาชีพ ทักษะการขายสินค้าออนไลน์ ทักษะทางด้านผู้นำ

คำสำคัญ: นวัตกรรมการเรียนรู้, เมืองแห่งการเรียนรู้

บทนำ

เทศบาลเมืองต่าง ๆ กำลังเจริญเติบโตในด้านปริมาณประชากร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรมประเพณี ต้องเผชิญกับการสร้างความสมานฉันท์ ในสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ และความยั่งยืน สอดคล้องกับเทศบาลนครหาดใหญ่ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากสุขาภิบาลหาดใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2471 เป็นเทศบาลตำบลหาดใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2478 ปรับเป็นเทศบาลเมืองหาดใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2492 และพัฒนาเป็นเทศบาลนครหาดใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2538 จะเห็นได้ว่าเมืองหาดใหญ่มีการเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดด ด้วยเหตุนี้เทศบาลนครหาดใหญ่จึงเริ่มเห็นว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนามีองค์กรยั่งยืน ดังที่องค์กรยูเนสโก โดยสถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Institute for Lifelong Learning - UIL) ได้จัดตั้งเครือข่ายระดับโลกด้านมีองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (The UNESCO Global Network of Learning Cities - GNLC) เพื่อช่วยรัฐบาลห้องถีนพัฒนากลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ เครือข่ายนี้จะสนับสนุนการบรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีองแห่งการเรียนรู้ (GNLC) UNESCO Global Network of Learning Cities <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities>

เพื่อให้เทศบาลนครหาดใหญ่สามารถปรับการเปลี่ยนแปลงให้เท่ากันกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม รองรับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาประชาชนในเทศบาลนครหาดใหญ่ให้มีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนมองในด้านต่าง ๆ สามารถประกอบอาชีพได้ด้วยทักษะใหม่ ๆ เป็นมีองแห่งการเรียนรู้ (Hatyai Learning City) ด้วยการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การเรียนรู้ตลอดจนการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน จึงเห็นควรที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นมีองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นมีองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

เอกสาร ทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับมีองแห่งการเรียนรู้

ความหมายมีองแห่งการเรียนรู้

มีองแห่งการเรียนรู้หมายถึง สังคมหรือกลุ่มคนในชุมชนนั้นเห็นคุณค่าของการเรียนรู้มีการร่วมมือ

รวมพลังโดยการแสวงหาความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนร่วมกัน การมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้การวิพากษ์วิจารณ์การสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาด้านแบบเมืองแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการค้นหา

กระบวนการแสวงหาความรู้กิจกรรมที่มุ่งชุมชนเป็นหลัก โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อให้เกิดเมืองแห่งการเรียนรู้

สภาพความสำเร็จของการพัฒนาด้านแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ เกิดจากมีการเรียนรู้ร่วมกัน

อย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานวัฒนธรรมความเชื่อคุณค่าดั้งเดิม ศาสนาและเศรษฐกิจชุมชนที่พึงพาอีกฝ่ายกัน และกัน โดยแต่ละชุมชนได้ใช้ศักยภาพของตนเอง

ลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้

เมืองแห่งการเรียนรู้มีลักษณะเฉพาะเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความตระหนักรถึงความจำเป็นของการเรียนรู้ จะพยายามสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ของชุมชนของตน พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสภาพแวดล้อมแล้ววิเคราะห์ว่าจะต้องปรับปรุงตนเองและสังคมของตนอย่างไรบ้างในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ลักษณะชุมชนอาจจะเป็นชุมชนใหญ่หรือชุมชนเล็ก อาจจะอยู่ในเมืองหรือในชนบท มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่าง หลากหลาย โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต แหล่งสำคัญที่จะให้การศึกษาแก่บุคคล กึ่งชุมชน บุคคล จะได้เรียนรู้แนวทางการประพฤติ ปฏิบัติ ตนเอง ดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกันจากสังคมตลอดชีวิต โดยมีคำที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 คำ คือ ชีวิต (Life) ตลอดชีวิต (Lifelong) และการศึกษา (Education) หรือการเรียนรู้ (Learning) สอดคล้องกับ UNESCO ที่สรุปไว้ว่า การศึกษาตลอดชีวิต ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาในภาพรวม เป็นการจัดการศึกษาที่จะสนับสนุนความต้องการทางการศึกษาของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม จะครอบคลุมการศึกษาสำหรับเด็กไปจนถึงการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ อย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

(การพัฒนาชุมชนเมืองแห่งการเรียนรู้ https://prezi.com/vchu3e_bjasj/presentation)

วัตถุประสงค์ของเมืองแห่งการเรียนรู้

เพื่อให้ตระหนักรถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ทั้งในส่วนของบุคคลและชุมชนโดยรวม โดยการยกระดับความรู้และทักษะให้สามารถพึ่งตนเองได้ ภายใต้กระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกขณะ ด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาสังคมให้เป็นสังคม หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่าง

ยังเป็น

กรอบแนวคิดจากความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

แนวคิดเมื่องแห่งการเรียนรู้ การศึกษาตลอดชีวิตเป็นทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย มีรูปแบบของการเรียนรู้อาจจะแตกต่างกันไป ตามแต่ละช่วงวัย หรือบริบททางสังคมนั้น ๆ ประกอบด้วย การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาไปสู่สังคม หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ สามารถแบ่งการมองการศึกษาตลอดชีวิต ได้เป็น 2 มิติ คือ

- มิติแรก เป็นการพิจารณาในแนวตั้ง มองว่ามีความสำคัญกับช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย ที่ต้องมีการพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในทุกช่วงของชีวิต

- มิติที่สอง เป็นการพิจารณาตามแนวอนหรือแนวราบ มองว่าการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษา ที่ผสมผสานการเรียนรู้ทุกรูปแบบทุกวิธีการทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตาม อัธยาศัยจากทุกแหล่งเรียนรู้

แนวโน้มในการเรียนรู้ในอนาคต

1. มาตรฐานในการเรียนรู้

1.1 เน้นทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญที่เกิดกับผู้เรียน

1.2 สร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนในเชิงสาขาวิชาการ ระหว่างวิชาหลักทุกถัง เป็น

จุดเน้น

1.3 มุ่งเน้นการสร้างความรู้และเข้าใจในเชิงลึกมากกว่าการ สร้างความรู้แบบผิวเผิน

1.4 ยกระดับความสามารถผู้เรียนด้วยการ ให้ข้อมูลที่เป็นจริง การใช้สื่อหรือเครื่องมือที่มี

คุณภาพจากการเรียนรู้ในสถานศึกษา การทำงาน และในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมี ความหมายและ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.5 ใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง

2. การประเมินผล

2.1 สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ โดยการใช้ แบบทดสอบมาตรฐาน สำหรับการทดสอบย่อยและทดสอบรวมสำหรับการ ประเมินผลในชั้นเรียน

2.2 เน้นการประเมินโดยน้ำหนักของผลลัพธ์ท่อนจากการปฏิบัติของ ผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขงาน

2.3 ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของ ผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและ มีคุณภาพ

3. หลักสูตรและการสอน

3.1 การสอนให้เกิดทักษะการเรียนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้น เชิงสาขาวิชาการของวิชา

แผนหลัก

- 3.2 สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระ เนื้อหา และสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based)
- 3.3 สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุน การเรียนรู้แบบสืบค้น และวิธีการเรียนจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) เพื่อการสร้างทักษะขั้นสูง ทางการคิด
4. การพัฒนาทางวิชาชีพ
- 4.1 จุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการสร้างครูให้เป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ ความสามารถในการเชิงบูรณาการ การใช้เครื่องมือและกำหนดคุณภาพมาตรฐาน ปฎิบัติในชั้นเรียน และสร้างให้ครูมี ความสามารถในการวิเคราะห์และกำหนด กิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม
- 4.2 สร้างความสมบูรณ์แบบในมิติของการสอนด้วยเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย
- 4.3 สร้างให้ครูเป็นผู้มีทักษะความรู้ความสามารถในการเชิงลึก เกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดแบบวิจารณญาณ และทักษะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญต่อวิชาชีพ
- 4.4 เป็นยุคแห่งการสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นกับครู เพื่อเป็นตัวแบบ (Model) แห่งการเรียนรู้ของชั้นเรียนที่จะนำไปสู่การสร้าง ทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้อย่างมีคุณภาพ
- 4.5 สร้างให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถวิเคราะห์ผู้เรียน ได้ทั้ง รูปแบบการเรียน สดipัญญา จุดอ่อนจุดแข็งในตัวผู้เรียน เหล่านี้เป็นต้น
- 4.6 ช่วยให้ครูได้เกิดการพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นเพื่อนำไป ใช้สำหรับการกำหนด กลยุทธ์ทางการสอนและจัดประสบการณ์ทางการเรียน ได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้
- 4.7 สนับสนุนให้เกิดการประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้าง ทักษะและการคิด การพัฒนาการเรียนรู้
- 4.8 แบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้โดยใช้ช่องทาง หลากหลายในการสื่อสาร ให้เกิดขึ้น
- 4.9 สร้างให้เกิดตัวแบบที่มีการพัฒนาทางวิชาชีพ ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน
5. สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้
- 5.1 สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุน จากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล
- 5.2 สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปัน สิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกันรวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน
- 5.3 สร้างผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียนแบบ

โภคภารกิจ

5.4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือหรือแหล่ง การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

5.5 ออกแบบระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งการเรียนเป็นกลุ่ม หรือการเรียนรายบุคคล

5.6 นำไปสู่การพัฒนาและขยายผลสู่ชุมชนทั้งในรูปแบบการ เพชรบุรี หรือระบบ

ออนไลน์

การจัดการด้านการเรียนการสอน

ต้องการให้นักเรียนในอนาคตมีคุณลักษณะดัง 4 ประการนี้

1. วิถีทางของการคิด ได้แก่ สร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา การเรียนรู้และตัดสินใจ (Ways of Thinking. Creativity, Critical Thinking, Problem-solving, decision- Making and Learning)
2. วิถีทางการทำงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร และการร่วมมือ (Ways of Working Communication and Collaboration)

3. เครื่องมือสำหรับการทำงาน ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ด้านข้อมูล (Tools for Working. Information and Communications Technology (ICT) and Information Literacy)

4. ทักษะสำหรับดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นพลเมือง ชีวิตและอาชีพ และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Skills for Living in the World. Citizenship, Life and Career, and Personal and Social Responsibility)

สามารถสรุปประเด็นสำคัญของลักษณะการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. มนุษย์มีรูปการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย หากผู้สอนนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งไปใช้กับผู้เรียนทุกคนตลอดเวลา อาจทำให้ผู้เรียนบางคนเกิดอาการตายน้ำด้านทางสติปัญญา

2. ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดองค์ความรู้ของตนเอง ไม่ใช่นำความรู้ไปใส่และให้ผู้เรียนดำเนินร้อยตามผู้สอน

3. โลกยุคใหม่ต้องการผู้เรียนซึ่งมีวินัย มีพฤติกรรมที่รู้จักยึดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นแบบเด็จการ แบบให้อิสระ หรือแบบประชาธิปไตย

4. เนื่องจากข้อมูลข่าวสารในโลกจะทวีเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ทุก ๆ 10 ปี โรงเรียนจึงต้องใช้วิธีสอนที่หลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน

5. ให้ใช้กฎเหล็กของการศึกษาที่ว่า “ระบบที่เข้มงวดจะผลิตคนที่เข้มงวด” และ “ระบบที่ยึดหยุ่นจะผลิตคนที่รู้จักคิดยึดหยุ่น”

6. สังคม หรือชุมชนที่มีโครงสร้างรายค้ายข้อมูลข่าวสาร ทำให้การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในหลาย

๔ สถานที่

7. การเรียนรู้แบบเจาะลึก (Deep Learning) มีความจำเป็นมากกว่าการเรียนรู้แบบผิวเผิน (Shallow Learning) หมายความว่า จะเรียนอะไรต้องเรียนให้รู้จริง ให้รู้ลึก รู้รอบ ไม่ใช่เรียนแบบบุํๆ ปลา ๆ ดังจะเห็นจากในอดีตว่ามีการบรรจุเนื้อหาไว้ในหลักสูตรมากเกินไป จนผู้เรียนไม่รู้ว่าเรียนไปเพื่ออะไร และสิ่งที่เรียนไปแล้วมีความสัมพันธ์อย่างไร (แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ กับการขับเคลื่อนเมืองแห่งความรู้ <http://www.okmd.or.th/okmd-kratootkomkit/1066/>)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้งานวิจัยนี้ คือ ประชาชนในเขตนครเทศาลาเมืองหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายสถานประกอบการ เครือข่ายผู้นำชุมชน เครือข่ายพนักงานและบริการ สาธารณสุข เครือข่าย เครือข่ายนักเรียน นักศึกษา และบัณฑิตใหม่ เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) เครือข่ายผู้สูงอายุ ผู้พิการ และประชาชนทั่วไป และเครือข่ายพัฒนา Hatyai Smart City จำนวนเครือข่ายละ 8 คน รวม 64 คน สุ่มโดยวิธีเจาะจง ผู้ที่มีผลกระทบในเหตุการณ์ระบาดโควิด 19 สะดวกในการให้ข้อมูล และสามารถติดตามผลได้หลังงานวิจัยเสร็จ

ขอบเขตเนื้อหา

นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่

1. ด้านชุมชนการเรียนรู้
2. ด้านกลไกความร่วมมือ
3. ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้
4. ด้านหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการวิจัย

การสังเคราะห์ข้อมูล

ในการสังเคราะห์ข้อมูลปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยสังเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหา นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

1. ด้านชุมชนการเรียนรู้ พนว่า ปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมือง

แห่งการเรียนรู้ของเทคโนโลยี สถานศึกษาทุกแห่งควรร่วมมือเป็นแกนนำในการคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนจัดการเรียนรู้ สร้างเยาวชนที่มีคุณภาพ เป็นชาวหาดใหญ่ที่มีความรู้สึกรักและมีจิตสำนึก sense of belonging ให้สามารถในครอบครัวมีจิตใจพร้อมที่จะเสียสละร่วมพัฒนาเมือง การใช้แหล่งเรียนรู้ควรให้ คุ้มค่ากับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ให้มีระเบียบวินัย สถานที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ใส่ใจในการดูแล สังคม การดำรงชีวิตของคนในสังคม ให้บุคคลภายในครัวเมืองหาดใหญ่ มีการปลูกฝังการเรียนรู้ สร้าง ทัศนคติในการรักการอ่าน ตั้งแต่เด็กและเยาวชนสร้างทัศนคติในการเรียนรู้ ให้เรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้าง งานให้กับนักศึกษามีการทำงานร่วมกัน organize การปีดโอกาสให้กับนักศึกษาได้มีการทำงาน ฝึกปฏิบัติ และประสบการณ์จริง ด้านการห่อของข้าว/การคุมนาคม ขยายตลาดสินค้าของที่ระลึก (souvenir) ผลิตภัณฑ์ของชุมชน การสืบทอดประเพณีห้องถังภาชนะตี้ เช่น งานเดือนสิบ งานซักพระ พื้นที่สำหรับวีล แชร์ ที่อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เกษตรอินทรีย์/อาหารสุขภาพ อัตราค่าบริการการขนส่ง สาธารณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สุขภาพของคนในชุมชน ตอกยานจากโควิด พยายามทำงานค้าขาย คาดหวังจะ ได้เรียนรู้ทักษะความรู้เกี่ยวกับการค้าขายอาหาร และภาษาจีน ภาษามาเลเซีย สำหรับธุรกิจ เสริมความงาม ประชาชนมีสิทธิที่จะ ได้เรียนในสิ่งที่ชอบและสนใจ/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องเดียวกัน เยาวชนควรมีสิทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียน เรียนแล้วนำไปใช้ได้ ต้องการทางเลือกในการศึกษา ทุกจุด สามารถเรียนรู้ได้ เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น สามารถเรียนรู้ในทางปฏิบัติได้จริง มีพื้นที่ working space ในหาดใหญ่ ที่นั่งทำงานตามอัธยาศัย มีเวลาในการค้นพบสิ่งที่ตัวเองชอบ จะเปลี่ยนค่านิยมของคน หาดใหญ่ในการเรียนรู้-ต้องสร้างครูมืออาชีพ มีวิธีการสอนและกิจกรรมที่สนุกหมายความว่า ไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่ working space ในหาดใหญ่ แหล่งเรียนรู้ตามชุมชน สามารถเข้าถึงได้ง่าย ต้องมีค่านิยมในการเรียนรู้ ต้องมีมนุษย์สัมพันธ์กับชาวต่างชาติ รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มต่าง ๆ มีน้ำใจแบ่งปัน/แลกเปลี่ยนความรู้ กับผู้สนใจ อยากรู้ค้นหาดใหญ่ เป็นตัวของตัวเอง มีองค์ความรู้เรื่องธรรมชาติ เช่น การจัดการขยะ เป็น ต้น มีช่องทางให้สามารถเรียนและทำงานไปด้วยได้ ต้องการให้ผู้ใหญ่รับฟังความคิดเห็นของเด็ก/เยาวชน เพิ่มภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ต้องมีแรงจูงใจในการเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ เพิ่มช่องทางในการลด ความเครียด เช่น บริการในเรื่องสุขภาพจิต เพิ่มช่องทางให้เยาวชนค้นพบตัวเอง อยากรู้เมืองหาดใหญ่มี ความสะอาด และมีความเป็นระเบียบ ไม่รุนแรง มีความคาดหวังให้ค้นหาดใหญ่ในการสร้างจิตสำนึกด้าน ลิ้งแวดล้อม เช่น การทึ่ง吓唬 ความมีแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนแบบมีชีวิต ในระบบดิจิตอล แหล่งเรียนรู้เสมือนจริงด้านเทคโนโลยี ด้านโซเชียล เพื่อทดสอบการใช้โทรศัพท์มือถือของเยาวชน ว่า ผู้ประกอบ อาชีพบริการควรประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ การเดินทางระหว่างประเทศมีความง่ายเกินไป การมี วินัยและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน เรียนรู้แก่ไขของเดิม ขยะ, จราจร, น้ำใจนักกีฬา, เคารพกฎหมาย ยุติธรรม การมีวินัย ฯลฯ รับรู้ ยอมรับ ปฏิบัติ เรียนรู้เพิ่มเติมของใหม่ 5G, AI, DIGITAL CURRENCY, เกษตรแม่น้ำ ฯลฯ วิธีการดำเนินงาน เป็นอย่างไร (แผน) หน่วยงานเครือข่ายที่จะสนับสนุน/องค์กร

เอกชน บทบาทของเทศบาลครหาดใหญ่/แผนงาน/ต่อเนื่อง/อุดหนุน โอกาสดี พัฒนาคนสู่ศตวรรษใหม่ ที่การเรียนรู้ (Learning Space) การพัฒนาคน ให้เกิดการรักษาด้วย เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เด็กหาดใหญ่ ไม่ได้เรียนหาดใหญ่ จึงเกิดการพัฒนาพื้นที่หาดใหญ่น้อยลง ให้มีสารานุกรมคนเก่งประจำเมือง (PLC) Resource Networking สร้างพลเมืองหาดใหญ่ (Good Citizen) Plugin Hatyai (มาหาดใหญ่ แล้วรู้ว่าต้องทำอะไร)

2. ด้านกลไกความร่วมมือ พบว่า ปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลครหาดใหญ่ อยากให้เทศบาลสร้างเครือข่ายใกล้เคียงเทศบาลครหาดใหญ่มีส่วนร่วมผลักดันและ ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน นำความรู้ รูปแบบจากที่อื่นที่ประสบความสำเร็จมาพัฒนาให้สอดคล้องกับเมืองหาดใหญ่ควรเพิ่มทักษะชีวิตที่จำเป็นของความเป็นสมาชิกครอบครัวและลังค์ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิด ทักษะการปฏิบัติในสังคม ทักษะการช่วยทำงานที่บ้าน ดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม เวทีที่รองรับในการแสดงความสามารถเด็กด้าน แหล่งสถานศึกษาผลิตบุคลากรไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการ โครงการสร้างการบริหารในท้องถิ่นไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน แหล่งสถานศึกษาผลิตบุคลากรไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการ การสร้างสรรค์เมืองหาดใหญ่ที่มีความทันสมัยและน่าสนใจ โครงการร่วมกับชุมชนหาดใหญ่เป็นแหล่งการเรียนรู้ เช่น โครงการขับขี่ปลอดภัย ให้ความรู้และแพร่ประสบการณ์ในสถานศึกษา ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความเสี่ยงด้านงบประมาณ 10 ปี ความเสี่ยงด้านความมั่นคง ความเสี่ยงด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม สำหรับธุรกิจเสริมความงาม อยากให้หาดใหญ่มีเศรษฐกิจที่แข็งแรง เมื่อเจอวิกฤติจะไม่ผลกระทบมาก ต้องการแหล่งเรียนรู้ข่าวสารที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ให้อาชีพอิสระเข้าไปเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา คาดหวังจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อทำธุรกิจอาหาร บริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ ในการขับเคลื่อน ไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้ เป็นตัวกลางบอกต่อ แนะนำกับผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ให้ถึงข้อดีของนครแห่งการเรียนรู้ เป็นจิตอาสาในทุกๆ เรื่อง เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น พัฒนาด้านอาชีพ พัฒนาด้านการศึกษา ให้มีความเท่าเทียมกัน การคุณภาพที่หลากหลายมากขึ้น ไม่มี mijanachip พัฒนาด้านเศรษฐกิจ อยากให้มีสังคมแบบครอบครัว มีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน-มีความต้องการในการจัดสรรพื้นที่เป็นแบบโฉน เชน โฉนด้านการศึกษา โฉนด้านหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการไม่ใช้คนในท้องถิ่น แรงงานส่วนใหญ่เป็นคนต่างด้าว ทำให้ไม่สามารถทำงานของคนในสังคมทำ (ขาดคุณลักษณะ) ขาดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และอยู่ในชุมชนรอบนอก บังคับขาดเครื่องมือที่ทันสมัย ขาดบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้เฉพาะทาง บุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดการสำรวจความต้องการของผู้เรียน และผู้ประกอบอาชีพ ของประชาชน ขาดอิสระทางความคิด ในการที่จะเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางของนักท่องเที่ยวและมีการคุณภาพที่หลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวมีมาตรฐานและหลากหลาย มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นจำนวนมาก เป็น

เมืองหน้าด่าน บุตร หวาน มาเรียนหาดใหญ่ และคนต่างจังหวัดมาเรียนที่หาดใหญ่ ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สามารถพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ทุกขนาด ได้อย่างเท่าเทียมกัน มีงบประมาณสนับสนุนในการประกัน อาชีพสูงมาก

3. ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาและความต้องการ นวัตกรรมการเรียนรู้ สู่การเป็น เมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ให้มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองหาดใหญ่ และแหล่งเรียนรู้ที่ ทันสมัย มีการสืบค้นความรู้สำหรับนักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป ความทันสมัยในการใช้ เทคโนโลยี เช่น แผนที่ออนไลน์ที่เป็นปัจจุบัน สถานที่ท่องเที่ยว ความไม่ซับซ้อนของ application ที่จะใช้ งาน และการเข้าถึงได้ง่ายของโครงสร้างและการจัดการ โอกาสในการเรียนรู้ในช่วงวิกฤต ฟรี ไอดี wifi ทั่วเมืองหาดใหญ่ ระบบการจราจรแบบอัจฉริยะทั่วหาดใหญ่ การสร้างพื้นที่ส่วนกลางให้กับเด็กและ เยาวชนแสดงความสามารถ เช่น ลานวัฒนธรรม สร้างที่จอดรถอัจฉริยะ เป็นเมือง IT เป็นศูนย์กลางทาง การแพทย์ เป็นศูนย์รวมของธุรกิจทางการเงิน ทางการท่องเที่ยว เป็นแบรนด์ของจังหวัดสงขลา เป็นศูนย์ การของการคมนาคม ทางอากาศ ทางบก ทางราง เป็นโอกาสของการค้าการลงทุน และตลาดแรงงาน แหล่งเรียนรู้มีเพียงพอเต็อขากให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน พัฒนาส่วนสาธารณูปโภคให้ เป็นจุดเด่น Landmark ของเมือง อาหารการกินที่หลากหลาย ค้ายา ต้องการทักษะเกี่ยวกับแอปสั่ง อาหารและที่เกี่ยวข้อง ทักษะการทำธุรกิจอาหารเป็นอาชีพเสริม ทักษะการขายสินค้าออนไลน์ ทักษะการ จัดตั้งกลุ่มธุรกิจในชุมชน ต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการประกันอาชีพแก่ประชาชนชาว นครหาดใหญ่ แหล่งเรียนรู้ตามชุมชน สามารถเข้าถึงได้ง่าย สื่อต่าง ๆ สามารถซ่อมได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ - ท่องฟ้าจำลอง ที่ทันสมัยและเต็มรูปแบบ เทศบาลนครหาดใหญ่ ต้องให้ครุ ทำคอร์สเว็บไซต์ ในทุก ๆ 2 เดือน เปิดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพิ่มแหล่งเรียนรู้/เทคโนโลยี ให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ควรเพิ่มเอกลักษณ์ของเมืองหาดใหญ่ อยากให้มีการนำเส้าไฟฟ้าและสายไฟฟ้าลงพื้นดิน อยากให้มีระบบ สารสนเทศ ฟรี Wifi ทั่วทั้งเมือง โดยไม่ต้องเข้ารหัสผ่าน หรือสามารถเข้าระบบได้อย่างง่าย ๆ ควรเพิ่ม สะพานลอยด้วยระบบไฟฟ้า ช่วยให้การปรับตัวเร็วขึ้นด้วย การศึกษา การแพทย์ การกิน อยากให้มีอง หาดใหญ่พัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ความรู้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ใช้นวัตกรรม (เช่น สิงคโปร์) ทำให้เมืองแห่ง การเรียนรู้เป็นเหมือนวัสดุชิ้นป้องกันตัว หาดใหญ่จะสามารถสร้างให้เมืองสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา ให้อย่างไร เช่น เรื่องภาษา เรื่อง IT พื้นที่หรือห่วงงานใดที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ควรเอื้อหรือ ช่วยเหลือกัน ให้หาดใหญ่เป็นเมืองที่คุ้มค่าก่อเงินเมือง ป. 4.0 ปรับตัว ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ประยุกต์ ทำอย่างไร ให้มีอนาคตเรียนจบแล้วมีงานทำ การซั่งงาน/อาชีพ หาดใหญ่ต้องดึงดูดนักลงทุน การมีหลักสูตร ระยะสั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะอาชีพ ต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กินได้ (สามารถประกันอาชีพได้) การทำให้แหล่งเรียนรู้มีชีวิต อยากให้ หาดใหญ่สร้างโลกการเรียนรู้แบบออนไลน์ ผนวกคิจทัลเข้ากับโลกของการเรียนรู้ New Platform สำหรับ

ให้คนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึง มี Platform สำหรับคนอยากเรียนรู้และคนอยากสอน

4. ด้านหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต พ布ว่า ปัญหาและความต้องการ นวัตกรรม

การเรียนรู้ สู่การเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ของเทศบาลนครหาดใหญ่ รวมมีหลักสูตรที่หลากหลายแบบออนไลน์ของทุกวิชาชีพ ที่ได้การรับรองจากสถาบัน ส่งเสริมความสนใจของเด็กหาดใหญ่ให้ถูก ด้วย หลักสูตรตามความต้องการรายบุคคล เพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ให้สามารถสื่อสารได้ เนื้อหา ความเป็นมาของหาดใหญ่ มีความหลากหลายของสถานที่หรือข้อมูลในการเรียนรู้ หลักสูตรตามความ ต้องการรายบุคคล เพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ให้สามารถสื่อสารได้ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ทันสมัยที่ใช้เทคโนโลยี เนื้อหาความเป็นมาของหาดใหญ่ การใช้ห้องเรียนรู้ที่มีอยู่ นำความรู้ รูปแบบจากที่อื่นที่ประสบความสำเร็จมาพัฒนาให้สอดคล้องกับเมืองหาดใหญ่ควรเพิ่มทักษะชีวิตที่จำเป็น ของความเป็นสมาชิกครอบครัวและสังคม เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิด ทักษะการปฏิบัติดนใน สังคม ทักษะการช่วยทำงานที่บ้าน ดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาทักษะการประกอบอาชีพแก่ประชาชนชาวนครหาดใหญ่ในกลุ่มของผู้ประกอบการควรมีลักษณะ ได้ ทักษะภาษาจีน อังกฤษ ฯลฯ ทักษะการบริการทุกบริการแบบมืออาชีพ ทักษะทางด้านผู้นำโดยภาพรวม ด้านสุขลักษณะ วินัย ความสะอาด มาตรฐานด้านมืออาชีพด้านอาหาร ทักษะด้านวินัยทางการเงินของ ผู้ประกอบการ ทักษะเฉพาะทางของอาชีพ เทคนิคการสร้างการยอมรับภายในสถานที่ทำงาน เทคนิคการ บริหารรายได้ครัวเรือนของบุคลากรภายในองค์กร การบริการด้านจิตสาธารณะ ด้าน marketing skill ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง การสื่อสาร เช่น ภาษามาlays ภาษาจีน ระบบอุปกรณ์ กลุ่มพนักงาน โรงแรมหาดใหญ่ หลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการ ผู้ค้าขาย ฯลฯ หลักสูตรสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ทำงาน หลักสูตร สำหรับผู้ประสบปัญหาการระบาดของไวรัสโควิด หลักสูตรสำหรับประชาชนทั่วไป หลักสูตรเกี่ยวกับ ภาษาอังกฤษ ศูนย์การเรียนรู้ทักษะในการประกอบอาชีพในแต่ละชุมชน แพลตฟอร์มออนไลน์ ศูนย์การ เรียนรู้สุขภาพในชุมชน บริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ ใน การขับเคลื่อนไปสู่เมืองแห่ง การเรียนรู้ เป็นตัวกลางบอกต่อ แนะนำกับผู้นำชุมชนที่อาศัยอยู่ให้ถึงข้อดีของนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ เป็นจิต อาสาในทุก ๆ เรื่อง ความหลากหลายในการประกอบอาชีพน้อย ค่าเทอมค่อนข้างแพง ค่าตอบแทน ฯ ไม่ ราคาแพง เช่น ค่าสอนภาษาอังกฤษ เป็นต้น คนหาดใหญ่มีนิสัยเรื่อย ๆ ต้องเปลี่ยนแนวคิดในการทำงาน/ เรียนรู้ ทักษะด้านการจัดทำบันทึกบ้าน สามารถเป็นมัคคุเทศก์ ผู้นำการท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถพูด ได้หลากหลายภาษา ตลาดสินค้าปลดภาษี คนในหาดใหญ่สามารถพูดได้หลากหลายภาษา คือ Soft-Skill การเป็นเมืองแห่งการต้อนรับ ทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง Hard-Skill การสร้างนวัตกรรมทั้งสิ่น กันและบริการ อยากให้ระบบกลไกการเรียนรู้ของเมือง ไปช่วยเรื่อง Smart City ในด้าน Sharing Data/Sharing Workspace/Sharing Information/Sharing Wisdom ให้มี KM ใน 7 Smart ลิ้งแวดล้อม เช่ายูทูป พลังงาน บริการภาครัฐ การดำรงชีวิต การเดินทางและการขนส่ง พลเมือง) ของ Smart City

มีคุณะทำงาน Smart City

สรุปได้ว่า ชุมชนแต่ชุมชน มีความต้องการค้านการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ ในเรื่องของ เครื่องมือค้นคว้าหาความรู้ที่ทันสมัย สืบค้น ได้อย่างยั่งยืน นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ มีแหล่งเรียนรู้ใน เทศบาลเมืองหาดใหญ่ แต่มีความต้องการด้านกลไกความร่วมมือ เกี่ยวกับเศรษฐกิจที่มั่นคง พัฒนาทักษะ ยุคใหม่ อย่างให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต แบบออนไลน์และออฟไลน์

สรุปและอภิปรายผล

องค์กรทุกแห่งในเทศบาลนครหาดใหญ่ควรร่วมมือเป็นแกนนำในการคิดสร้างสรรค์ สนับสนุน ขัดการเรียนรู้ สร้างเยาวชนที่มีคุณภาพ ทึ้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนรู้ต้องเกิดจากความร่วมมือของ หลายฝ่าย เนื่องจากองค์ความรู้ประกอบด้วยหลายปัจจัยที่ทุกองค์กรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ต่างกัน ควรนำมาแบ่งปันกันเพื่อเกิดการผสมผสานเป็นความรู้ใหม่ในการสร้างสรรค์ชุมชนการเรียนรู้ การ พัฒนาเทคโนโลยีแบบดิจิตัล และมีนวัตกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพัฒนาการศึกษาอุปกรณ์และการศึกษาตามอัชญาศึกษาศาสตร์ วันออกเดินทางนี้ โดยใช้การวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) (2561:9) สำนักงานปลัด

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ พ布ว่า การพัฒนาด้านแบบมีองแห่งการเรียนรู้ ทำให้สังคมหรือ กลุ่มคนในชุมชนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ มีการร่วมมือรวมพลัง โดยการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน

ความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพแก่ประชาชนชาวนคร หาดใหญ่ในกลุ่มของผู้ประกอบในด้าน ทักษะภาษาจีน อังกฤษ ฯลฯ ทักษะการบริการทุกบริการแบบมือ อาชีพ ทักษะทางด้านผู้นำ มีความต้องการพัฒนาด้านสุขลักษณะ มาตรฐานด้านมืออาชีพด้านอาหาร ทักษะ ด้านวินัยทางการเงินของผู้ประกอบการ ทักษะเฉพาะทางของอาชีพ เทคนิคการสร้างการยอมรับภายใน สถานที่ทำงาน อาจเป็น เพราะว่า การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปลดล็อกคุณค่าใน กระบวนการทุกอย่างของชุมชนเทศบาลนครหาดใหญ่และให้การประกอบอาชีพที่ถูกด้อยลงในช่วงการ ระบาด Covid-19 กลับมาเจริญรุ่งเรืองอีกรึหนึ่ง อีกทั้งยังมีความคล่องตัวเพียงพอที่จะใช้ข้อมูลและการ วิเคราะห์เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ที่เป็นนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลจะนำไปสู่องค์กรต่าง ๆ ที่ขับเคลื่อนด้วยการวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI แบบปกติจะไม่ใช่เรื่องใหม่อีกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เมืองแห่งการเรียนรู้ (GNLC) UNESCO Global Network of Learning Cities

<https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities>

แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ กับการขับเคลื่อนเมืองแห่งความรู้ <http://www.okmd.or.th/okmdkratooktomkit/1066/>)

ชัยเดช พิชิตพ线索. 2561 นวัตกรรมการเรียนรู้คืออะไร สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล. (2562) sas.com/th_th/insights/data-management/digital-transformation.html#nextsteps

ฉันทลักษณ์ ศรีพา. (2561). สถาบันพัฒนาการศึกษาอกรอบและการศึกษาตามอัชญาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองมหาดูร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยด้านชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองมหาดูร อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านชุมชนของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พนบว่า r มีค่า .826, .871, .850, .846 และ $Sig.$ มีค่าเท่ากับ .00 หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 4) ความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคุณ (R) มีค่าเท่ากับ .895 สามารถอธิบายความผันแปรปัจจัยด้านชุมชนของผู้สูงอายุ มีค่าพยากรณ์ร้อยละ 80.0 ($R^2 = .800$) 5) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดูร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

คำสำคัญ:การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ, เทศบาลเมืองมหาดูร

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบัน การเพิ่มขึ้นของสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเป็นสถานการณ์ที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญ โดยเฉพาะ โครงการสร้างประชากรของผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สังคมผู้สูงอายุ” ซึ่งองค์กรสหประชาติได้ให้นิยาม “ผู้สูงอายุ” คือ ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการนิยามนับตั้งแต่อายุเกิด อย่างไรก็ตามการกำหนดอายุผู้สูงอายุมีความหลากหลายตามแต่ละประเทศ เช่น ประเทศไทยที่เจริญแล้วก็จัดผู้สูงอายุ นับจาก 65 ปี ขึ้นไป หรือบางประเทศอาจนิยามผู้สูงอายุตามอายุเกณฑ์งาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพร่างกาย โดยคำว่า “สังคมผู้สูงอายุ” องค์กรสหประชาติแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society หรือ Aging Society) คือ การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากร 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) คือ ประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ และสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้ง

ประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) ปัจจุบันประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุหรือภาวะ “ประชากรสูงวัย” (Old Population) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร อันเนื่องมาจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์ และในเวลาเดียวกันคนไทยมีอายุยืนยาวขึ้นเรื่อยๆ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุได้นับทึกสถิติไว้ว่าประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ.2565 และคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ.2573 จะมีสัดส่วนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอีกที่ร้อยละ 26.9 ของประชากร การเปลี่ยนแปลงในวัย สูงอายุ จะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมมากกว่า การเจริญเติบโต นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจที่มีผลกระทบกับผู้สูงอายุแล้วยังพบ ปัญหาการที่ลูกต้องเข้าไปทำงานในเมือง ที่ส่งให้ผู้สูงอายุต้องดูแลคนเองและหลานๆ ปัญหาการทำร้ายร่างกาย ทำร้ายจิตใจของผู้สูงอายุโดยลูกหลาน ปัญหาความเครียดของผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพิง ดังนั้นการ พัฒนาผู้สูงอายุต้องเน้นการดูแลแบบองค์รวม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคการรักษาพยาบาลและการ ฟื้นฟูสภาพ โดยควรเน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคเป็นเรื่องสำคัญ และต้องทำอย่างไรเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุป่วย หลีกเลี่ยงการรักษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงในการรักษาพยาบาล การดูแลผู้สูงอายุนั้นมีการร่วมมือกันตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยเน้น การดูแลให้กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ(กลุ่มติดเตียง) สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นช่วยเหลือตัวเองได้ หรือมีผู้ช่วยเหลือ(กลุ่มติดบ้าน) และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีผู้ช่วยเหลือ สามารถพัฒนาให้ช่วยเหลือตัวเองได้ดี และช่วยเหลือผู้อื่นได้(กลุ่มติดสังคม) (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2564) สังคมผู้สูงอายุจะ มีผลกระทบสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคหลายประการ เช่น ประชากรวัยแรงงานลดลง การออมลดลง และการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ลิ่งที่ตามมาจากการเปลี่ยนแปลงนี้คือ อัตราส่วนพึ่งพิงในวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย เช่น ปัญหาทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สภาพจิตใจและอารมณ์ที่อยู่ อาศัย ตลอดจนปัญหาในการปรับตัว การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566- 2580) ตลอดจนพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อกันဟนวนทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดที่มีส่วนสำคัญ จาก สถานการณ์ที่ก่อร่างมาข้างต้นผู้วัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลหรือมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งนี้ถึงแม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อย แต่เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม การดำเนินชีวิตของผู้คน และรูปแบบของครอบครัว ซึ่งการวิจัยนี้ใช้เขตเทศบาลเมืองมหาดเล็กจังหวัดระยอง เป็นพื้นที่ตัวอย่าง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความ หลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ ซึ่งจากจำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุในเขตเทศบาล

เมืองมหาดูมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 10-12 ต่อปีเทcnicalเมืองมหาดูม ในปีงบประมาณ 2566 มีจำนวนประชากรตามทะเบียนรายฉุร์ 75,616 คน เป็นผู้สูงอายุ 6,976 คนคิดเป็นร้อยละ 9.2 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (เทศบาลเมืองมหาดูม, 2566) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วัยในฐานะบุคลากร ตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนบริการสาธารณสุข จึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดูม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วัยคาดว่า การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางการคุ้มครองผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อีกทั้งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่มีทะเบียนบ้านและพักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาดูม จังหวัดระยอง จำนวน 6,976 คน (เทศบาลเมืองมหาดูม, 2566) การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีบังเอิญทั้งนี้ผู้วัยได้ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 364 คน 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีการตรวจสอบเครื่องโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวัดผลความสอดคล้อง และการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามจำนวน 40 ชุด ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลfa cronbach's Alpha Coefficient เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) และค้นหาข้อบกพร่องของข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปรแล้วนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เมื่อทดสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย .979 การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ข้อมูลประณญาณ (Primary Source) ด้วยการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ยวในชุมชนเทศบาลตำบลเชียงคาน และนำข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลทางสถิติ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต แนวคิดและทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation: SD) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ (Multiple Regression Analysis) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยผลการวิจัยผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านชุมชนของผู้สูงอายุ พื้นที่เทศบาลเมืองมหาดเล็ก อำเภอเมือง จังหวัดระยองพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสาร และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านชุมชนของผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองมหาดเล็ก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเทศบาลเมืองมหาดเล็กได้มีการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนของผู้สูงอายุ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย รวมทั้งการได้สื่อสารกับเพื่อนฝ่ายสังคมออนไลน์ ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีจิตใจที่เข้มแข็ง รู้สึกพอใจในตนเองรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าทางสังคม ชุมชนหรือกลุ่มต่างๆ เป็นตัวผลักดันให้ผู้สูงอายุมาพบปะกันตามที่ชุมชนนัดหมาย และดำเนินกิจกรรมของชุมชน ทำให้มีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและการปฏิบัติตัวเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ยังมีโอกาสศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือแบบแผนชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหลายรูปแบบ ซึ่งผู้สูงอายุจะสามารถนำมาปรับปรุงการปฏิบัติกับตนเอง เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้ประโยชน์ทั้งร่างกายและจิตใจ การจัดให้มีรูปแบบการสื่อสารด้านต่างๆ ให้เข้าถึงผู้สูงอายุ ทั้งด้านความรู้ หรือข้อมูลสิทธิประโยชน์และการบริการต่างๆ อย่างถูกต้องครบถ้วนสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมการดำรงชีวิต ตลอดจนกิจกรรมภายในชุมชนอยู่ และยังคงร่วมกิจกรรมภายในชุมชนอยู่ และยังคงเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และผู้สูงอายุให้ความสนใจที่จะเข้าร่วม โรงเรียนสอนอาชีพ โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุและกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับกัญญา ชื่นอารมณ์ และวัลยานารี พรมา (2560) พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ต้องกำหนดเป็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์การสนับสนุน/ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการสนับสนุน/ส่งเสริมการจัดตั้งชุมชนหรือกลุ่มผู้สูงอายุ การส่งเสริมการทำอาชีพให้กับผู้สูงอายุที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และการสนับสนุนหน่วยแพทย์เคลื่อนที่หรือการให้สิทธิ์ผู้สูงอายุในการตรวจสุขภาพประจำปี และสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว สอดคล้องกับมาธุรี อุไรวัตน์ และวันชัย ธรรมสัจการ (2561) พบว่า ผู้สูงอายุมีการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างเข้าร่วมโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการเห็น

คุณค่าในตนของผู้สูงอายุสามารถช่วยเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนของผู้สูงอายุได้และօดคล้องกับพิมพ์วีดีโอชิ่ง (2563) พบว่า การเป็นสมาชิกของชุมชน ในชุมชน การดำรงตำแหน่งในชุมชน แตกต่างกันทำให้ทักษะคิดที่มีต่อกุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีอายุเพิ่มขึ้นมาก ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆของชีวิตชั้น และไม่scrivew ทำให้การมองคุณภาพชีวิตแตกต่างกันของแต่ละระดับอายุ การประกอบอาชีพแตกต่างต่างกัน ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อกุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตการเป็นสมาชิกชุมชน ในชุมชน และการดำรงตำแหน่งในชุมชน อาจทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสแสดงความคิดเห็นรู้สึกมีความสำคัญในชุมชน ส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีความสุขมากขึ้นจากการเป็นที่ยอมรับของชุมชน และปัจจัยด้านชุมชนมีอิทธิพลต่อกุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุต้องการยอมรับของชุมชน การได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในชุมชน ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่าในชีวิตจากผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยเทศบาลเมืองมหาตาพุดมีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาด้านจิตใจอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เทศบาลเมืองมหาตาพุดมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเผยแพร่และเชิดชูเกียรติ ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ การมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ เทศบาลเมืองมหาตาพุดมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการพบรปะและแลกเปลี่ยนพูดคุยระหว่างผู้สูงอายุ มีสถานบริการสุขภาพที่ดีในชุมชนที่อาศัยอยู่ชุมชนที่อาศัยมีสถานที่เอื้อต่อการออกกำลังกายที่สะดวกและปลอดภัย พอิกับสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในชุมชนที่อาศัยอยู่ตอนนี้ รู้สึกมีความปลดปล่อยและมั่นคงในการใช้ชีวิต และสภาพแวดล้อมรอบๆบ้านใน

ปัจจุบันนี้ เช่น อาคาร เสียงกลืน ดีต่อสุขภาพมีการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วยและดูแลตนเองเบื้องต้น การเข้าถึงการบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ (ซ่องทางพิเศษ) มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การดูแลสุขภาพร่างกาย การรับประทานอาหารให้ถูกสุขลักษณะและวัยสูงอายุ การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย โดยการรับบริการตรวจคัดกรองสุขภาพอย่างสม่ำเสมอของสอดคล้องกับน้ำสมด บุตรวิเศษ และอุปราชรา อินทรสาด (2563) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้สูงอายุมีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ การมีสมาชิกในการทำงาน ความรู้สึกเหงา เศร้า สื้นหวัง วิตกกังวล และความพอใจที่สามารถทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวัน สอดคล้องกับแนวจริราพิทักษยภูร (2563) พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะเป็นปัญหาทางกายและทางจิต ส่วนคุณภาพชีวิต ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักไตรสิกขาแตกต่างกัน โดยหลังใช้กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักไตรสิกษาที่พัฒนาขึ้นมีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่าก่อนใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม ก่อนใช้และหลังใช้กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามแนว

พระพุทธศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับสุภาพรัตน์ ทันธอัตต์ (2562) พบว่า การสนับสนุนให้มีสถานบริการสุขภาพที่เข้าถึงได้สะดวกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ให้ดียิ่งขึ้น จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน เขตเทศบาลเมืองมหาดไทย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดไทย อำเภอเมือง จังหวัดระยองด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และ ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารโดย r มีค่า 0.826 0.871 0.850 0.846 และ $Sig.$ มีค่าเท่ากับ 0.000 หมายความว่ามี ความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับชูชิต ชาญ ทวีป และคณะ (2565) พบว่า ระดับในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านค่านี้มีความเห็นในระดับมากสุด ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและพัฒนารองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุและด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีปัจจัยด้าน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมสังคม ด้านการมีโอกาสในการทำงานและรายได้ และด้านการ เข้าถึงบริการด้านสุขภาพมีอิทธิพลต่อส่งเสริมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลายา อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีค่าการพยากรณ์เท่ากับ 68.2 หรือร้อย ละ 68.2 จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดไทย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคุณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.895 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ได้ร้อยละ 80.0 ($R^2 = 0.800$) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อ ปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดไทย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ดีที่สุด คือด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม สอดคล้องกับพระครูปราโมทย์ปัญญาวัฒน์ (เมืองเกณมพงศ์) (2565) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอบางกอกน้ำที่จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมพบว่า อายุ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะทางร่างกายอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมา ด้านภาวะทาง จิตใจและด้านภาวะทางความสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอ บางกอกน้ำที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วยร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการความสามัคคีร่วม ตรวจสอบและติดตามผลความรู้ความเข้าใจความรู้สึกร่วมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุอำเภอบางกอกน้ำที่ จังหวัดสมุทรสงคราม โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 57.40 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอบางกอกน้ำที่จังหวัดสมุทรสงคราม เป็น ลักษณะของกระบวนการพัฒนาที่ครอบคลุมวัฏจักรการพัฒนาตามหลักสุขภาวะองค์รวมที่ประกอบด้วยภาวะ

ทางร่างกายภาวะทางจิตใจภาวะทางความสัมพันธ์ทางสังคมและภาวะทางสิ่งแวดล้อมจากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เด่นทางเท่ากับ .272, .227, .357 และ .281 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 สอดคล้องกับภาระกรณ์ ด้วยเรื่อง และนันทินชา หาสุนทรี (2562) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลนครนนทบุรี พบร่วมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ ของเทศบาลนครนนทบุรีส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาแล้วจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ร่วมกิจกรรม โอกาสแสดงความคิดเห็น หรือมีบทบาทร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินการ หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม 2) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม ความมีการส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชุมชนในชุมชน ร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน เพื่อให้เกิดการพนับปะกันกลุ่มคนวัยเดียวกันและกลุ่มคนที่มีความสนใจคล้ายๆ กัน จนกลายเป็นสังคมของกลุ่มผู้สูงวัยที่จะอยู่ช่วยเหลือกัน 3) ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทราบหนักถึงคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ คุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ คุณค่าในตนเอง เป็นการที่บุคคลพิจารณาประเมินตนเองและแสดงออกให้เห็นถึงการยอมรับตนเอง 4) ด้านการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ควรจัดตั้งศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของผู้สูงอายุที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนอย่างถาวร ให้เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการผู้สูงอายุด้านต่างๆ 5) ด้านร่างกาย ความมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพร่างกายผ่านการออกกำลังกาย มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วจังหวัดระยอง และขยายไปสู่การศึกษาระดับประเทศ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยในเขตเทศบาลเมืองมาตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งยังไม่สามารถนำไปสรุปคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งจังหวัดระยองได้

2) ควรศึกษาผลปัจจัยด้านอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อกุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองมหาดเล็ก อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เช่น ปัจจัยด้านผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัจจัยด้านความหลากหลายด้านสังคม จากการเป็นเมืองอุตสาหกรรม

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564). ระบบดูแลและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ์ผู้สูงอายุในระดับพื้นที่. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th> (25 พฤษภาคม 2566) กองสิทธิ์สังคม สำนักงานสิทธิ์แห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ 2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ Printed by กัญญา ชื่นอารามน์ และวัลยันารี พรเมลา. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแหลมฉบัง ภูมิ, 3(2), 94-104. เมมจิรา พิทักษ์ภูริ. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรีตามแนวพระราชพุทธศาสนา. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 5(3), 21-32. เจษฎา นกน้อย. (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. Princess of Naradhiwas University Journal, 9(3), 94-105. ชูชิต ชายทวีป, พัทธนันท์ กิติศรีวารพันธุ์, ณภัทร ศิลปะมา, อรปภัตร จันทรสาข และชนิษฐา สมัย. (2565). การศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาศาสตร์สาขาวิชาบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมหากรุณาธิราชวิทยาลัย (Online), 2(2), 85-93. วนิดา ธนาธิรัตน์. (2561). การศึกษาพฤติกรรมและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักสุขภาวะชุมชน: บ้านปานญ์ ตำบลหนองแสง อำเภอปีปุ่ม จังหวัดมหาสารคาม. วารสารชุมชนวิจัย, 12(2), 192-203. เทศบาลเมืองมหาดเล็ก. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) ของเทศบาลเมืองมหาดเล็ก. สืบค้นจาก <https://www.mtptown.go.th/> (25 พฤษภาคม 2566). นัสมล บุตรวิเศษ และอุปปริญญา อินทรสาด. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เนินกองทุนส่งเสริมงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา. พระครูปราโมทย์ปัญญาวัฒน์ (เมืองเกณมพงศ์). (2565). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 8(4), 133-145. พิมพ์ดี โถง. (2563). การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคลกสำโรง จังหวัดลพบุรี. วารสาร โครงการทวิปญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ, คณะรัฐศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กัทตรากรณ์ ด้วงเรือง และนักนิชา หาสุนทรี. (2562). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 6(1), 122-134. มาธุรี อุไรรัตน์ และวนชัย ธรรมสัจการ. (2561). ผลของโปรแกรมการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนเขตเทศบาลเมืองคลองแหน อำเภอหาดใหญ่'จังหวัดสงขลา. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมหาดใหญ่วิชาการ ระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13,12 พฤษภาคม 2565. วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และ ศตพร เพียร วิมังสา. (2561). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในหมู่บ้านคอนเช่น ตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. วารสารฉบับภาษาไทย สาขาวิชานุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(1), 3144-3156. สุภารณ์ ทันธอตต. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ในจังหวัดจันทบุรี. วารสารวิชาการสาขาวรรณสุข, 28(1). สุวดี เบญจวงศ์. (2541). ผู้สูงอายุ คนแก่และคนชรา: มิติทางสังคมและวัฒนธรรม. มนุษยสังคมสาร, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. องค์กรอนามัยโลก. (2561). เครื่องซึ่งดั้ คุณภาพชีวิต. สืบค้นจาก [www.un.or.th > world-health-organization-who](http://www.un.or.th/world-health-organization-who) (23พฤษจิกายน 2562). Flanagan, J. C. (1978). A Research Approach to Improving our Quality of Life. American Psychologist, 3(5), 138-147.